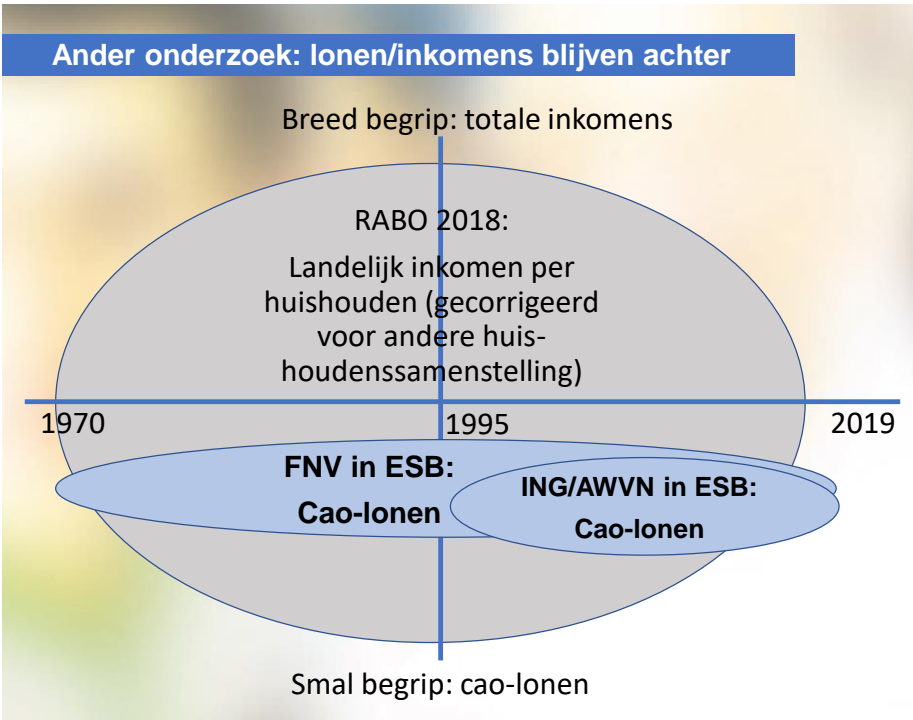

“Blijven de cao-lonen wel of niet achter?”

Raoul Leering (ING) & Laurens Harteveld (AWVN)

[A000-1747378867-17529](#) 22 juni 2021

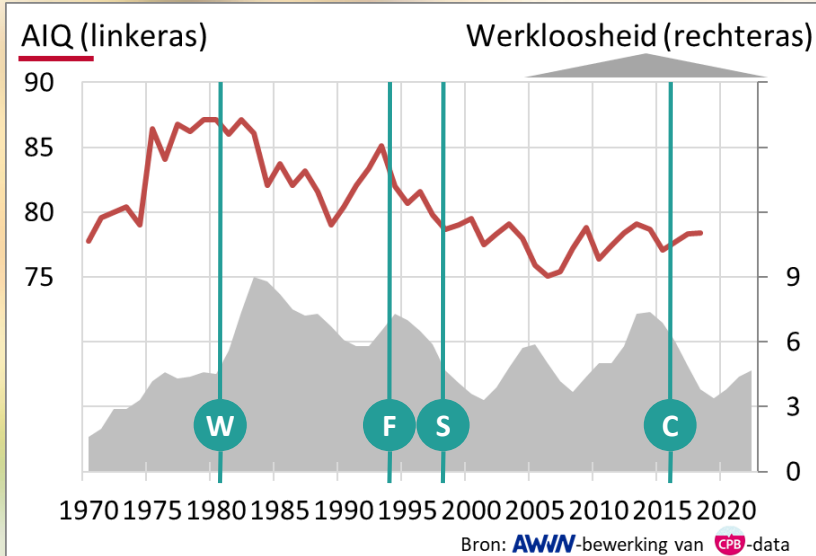

Verschillen:

- Loon-/inkomensbegrip
- Samenstellings-/ volume-effecten
- Periode
- Inflatiereeks
- Andere correcties

Arbeidsinkomensquote (AIQ)

Probleem:

- Jaren '70: hoge AIQ
- Jaren '80: hoge werkloosheid

Oplossing: Akkoord van Wassenaar (1982)

Probleem:

- Jaren '90: ↑ AIQ en werkloosheid

Oplossing: loonformule SER: 80% (1998)

Probleem:

- AIQ en zzp-ers

Oplossing: herziening AIQ (2017)

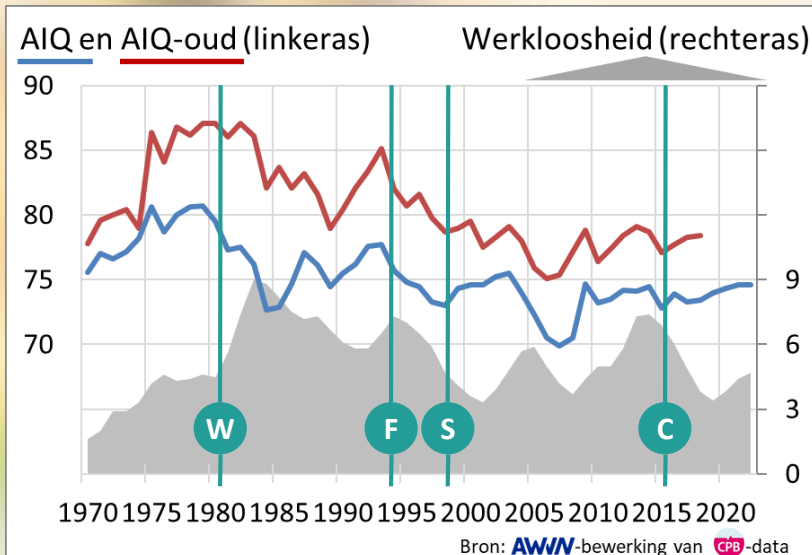
W

F

S

C

Arbeidsinkomensquote (AIQ)

Probleem:

- Jaren '70: hoge AIQ
- Jaren '80: hoge werkloosheid

Oplossing: Akkoord van Wassenaar (1982)

Probleem:

- Jaren '90: ↑ AIQ en werkloosheid

Oplossing: loonformule SER: 80% (1998)

Probleem:

- AIQ en zzp-ers

Oplossing: herziening AIQ (2017)

- 1998: 78,7=>73,0
- 2021: 73,6

W

F

S

C

Oproep kabinet en oppositie aan het grote bedrijfsleven

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

35 300

Nota over de toestand van 's Rijks Financiën

Voorgesteld 19 september 2019

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de lonen achterblijven op de groei van de economie en de groei van de dividenduitkeringen;

van mening dat er een zekere wederkerigheid dient te bestaan tussen bedrijven en de medewerkers die de winst van de bedrijven mogelijk maken;

spreekt uit dat de lonen in het grote bedrijfsleven waar mogelijk met 5% verhoogd moeten worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

Marijnissen

Asscher

Klaver

Thieme

Krol

Kuzu

Wilders

Baudet

Asscher
Rover
Thieme
Krol
Kuzu
Wilders
Baudet

Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 300, nr. 44

AWVN

Stemmingsuitslag van SP-motie

“verhoging van de lonen in het bedrijfsleven met 5 procent”

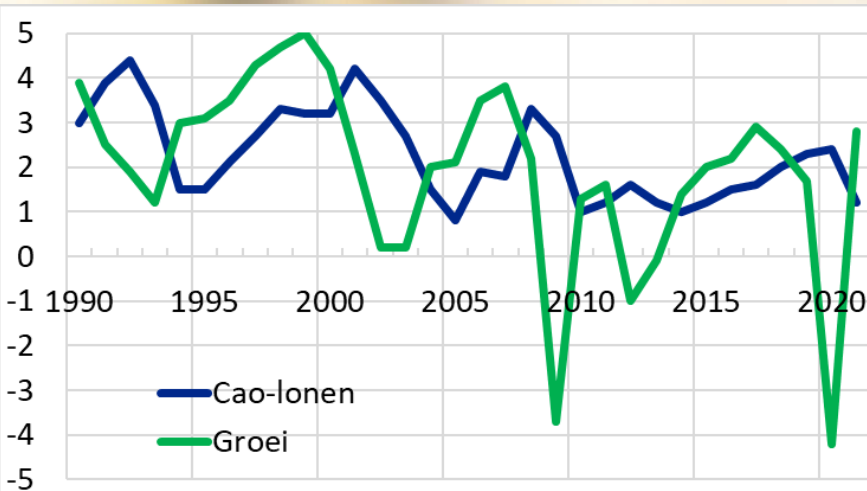
ingediend tijdens APB:

AANGENOMEN
(unaniem)

19 sept. 2019

Economische groei en cao-lonen

AWVN

TK / FNV:
achterblijvende cao-lonen in hoogconjunctuur.

ING/AWVN:
klopt, ter compensatie van te hoge lonen in laagconjunctuur.

16 maart 2021

Reële loongroei
versus
productiviteitsgroei
in laatste
conjunctuurgolf

Meest recente conjunctuurencyclus: 2009 t/m 2019

2009 t/m 2019	Gemiddeld per jaar	Cumulatief
 Cao-lonen markt	1,6%	17,3%
 Economische groei	1,0%	10,7%
Reële cao-loonstijging	0,4%	4,0%
Arbeidsproductiviteit	0,3%	3,7%

Cao-lonen markt

Nominaal
(incl. inflatie)

Reëel
(excl. inflatie)

Economische groei

Reëel
(excl. inflatie)

Δ arbeidsproductiviteit

Δ beroepsbevolking

16 maart 2021

Looneis: achtergrond

- Probleem jaren 90: loon-prijsspiraal
- Oplossing: Formule voor arbeidsvoorwaardenruimte (=looneis + secundaire AV)
- $f = \Delta P_A + \Delta P_{tw} + \{\text{beleid}\}$

Productiviteit

'Inflatie' (Prijs toegevoegde waarde)

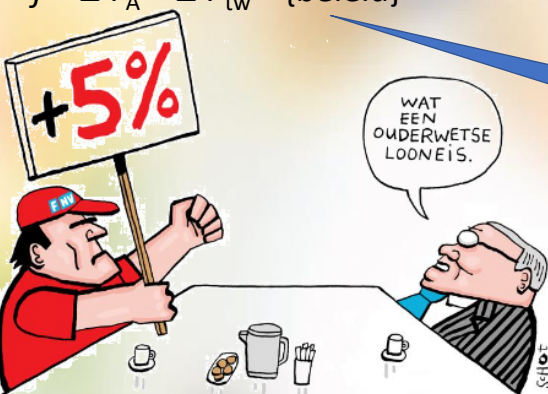

Foto Bas van der Schot

**Uitkomst
loonformule:
2,1% - 3,0%**

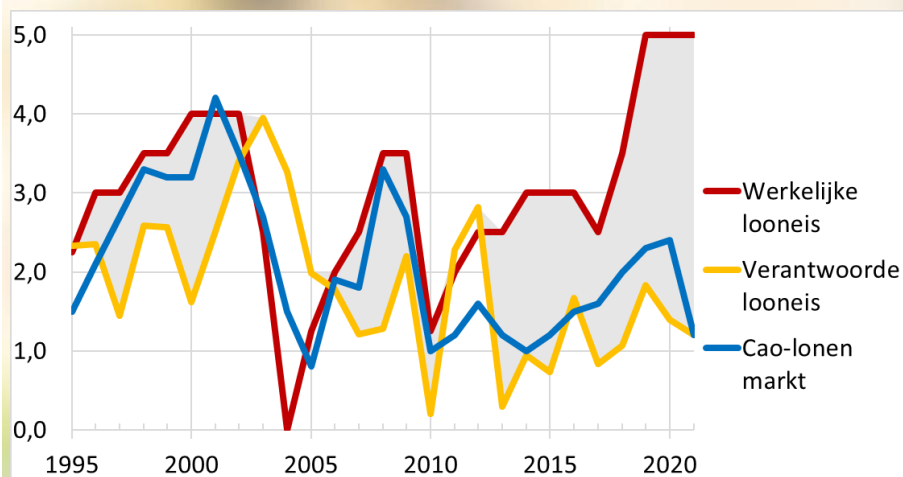
FNV-looninzet van 5%

MEV 2021	2019	2020	2021	Gemiddeld
Productiviteitstijging	-0,5%	-1,4%	2,8%	0,3%
Inflatie (prijs toegevoegde waarde)	2,6%	2,3%	0,2%	1,8%
Som (= arbeidsvoorwaardenruimte)	2,1%	0,8%	3,0%	2,1%
Inflatie afgeleid	1,6%	1,6%	1,4%	1,5%
Cao-lonen markt	2,3%	2,4%	1,2%	2,0%

15 sept. 2020

Mythe van achterblijvende cao-lonen: looneis

Sinds 2013:

- **Cao-lonen boven 'verantwoorde looneis' (geldt ook voor 1995 t/m 2019)**
- **Werkelijke looneis structureel hoger dan 'verantwoorde looneis'**

16 maart 2021

Conclusie

- 2009 t/m 2019:
 - Nominale cao-lonen > economische groei
 - Reële cao-lonen > arbeidsproductiviteit
 - Cao-lonen > berekende FNV-looneis
 - AIQ=74,7 in 2009 > AIQ=74,0 in 2019
- 1995 t/m 2019:
 - Cao-lonen > verantwoorde FNV-looneis
 - AIQ=74,8 in 1995 > AIQ=74,0 in 2019
- CPB 22/6:
 - AIQ=73,6 in 2021 > oude 80%-doctrine (73%)

“Het is een mythe dat de cao-lonen achterblijven”

16 maart 2021

Uitdagingen:

- Cao-partijen:
 - ↑ arbeidsproductiviteit
- Onderzoekers:
 - betera loonstatistieken (micro!)
- Politiek: ↓ BNT en ↓ ongelijkheid